

2

WERKING VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASNETTEN

Voor de energiesector (elektriciteit en gas) heeft de dienst Markt en Netten – bijgestaan door de juridische dienst en de dienst Tarieven – in 2021 opnieuw drie krachtlijnen op zich genomen: de technische omkadering van de elektriciteits- en gasnetten, het toezicht op de leveringsmarkt van energie en de implementatie van de flexibiliteitsmarkt. Om het technische beheer van deze netten op te volgen, heeft BRUGEL voor de implementatie van niet-discriminerende, betrouwbare en performante netten gezorgd.

Paradigmaverschuiving

De elektriciteits- en gasnetten zijn de fysieke dragers van de energiemarkt en moeten derhalve worden aangepast en omgevormd om veranderingen en ontwikkelingen op de energiemarkt te begeleiden. In het licht van deze ontwikkelingen staat het gasnet momenteel voor verschillende uitdagingen.

De eerste uitdaging betreft de conversie van arm gas naar rijk gas. De conversie, die in 2020 van start is gegaan, werd in 2021 voortgezet en ligt op schema. *“Wij blijven uiteraard oog hebben voor deze conversie en volgen de verschillende fasen van het project, dat tegen 2022 voltooid zal zijn, op de*

voet”, verklaart Farid Fodil Pacha, verantwoordelijke van de afdeling Markt en Netwerken.

Een andere uitdaging betreft de geleidelijke gasuitstap om tegen 2050 de door Europa geplande koolstofneutrale drempel te bereiken. Hiervoor heeft BRUGEL verschillende scenario's met het oog op een gasuitstap uitgewerkt. Scenario's waar de komende jaren meer aandacht naar zal gaan.

De laatste uitdaging betreft de toekomstige strategie voor de rol die de gasnetten kunnen spelen ten opzichte van de ontwikkeling van waterstof en de injectie en erkenning van biogas.

Lancering van Atrias' MIG6

In nauwe samenwerking met de energieleveranciers heeft Atrias, de dochteronderneming van de Belgische distributienetbeheerders, zich ertoe verbonden een nieuw gecentraliseerd gegevensplatform te ontwikkelen. Tussen 1 november en eind december 2021 is de volledige elektriciteits- en gasector in België overgeschakeld op dit nieuwe instrument.

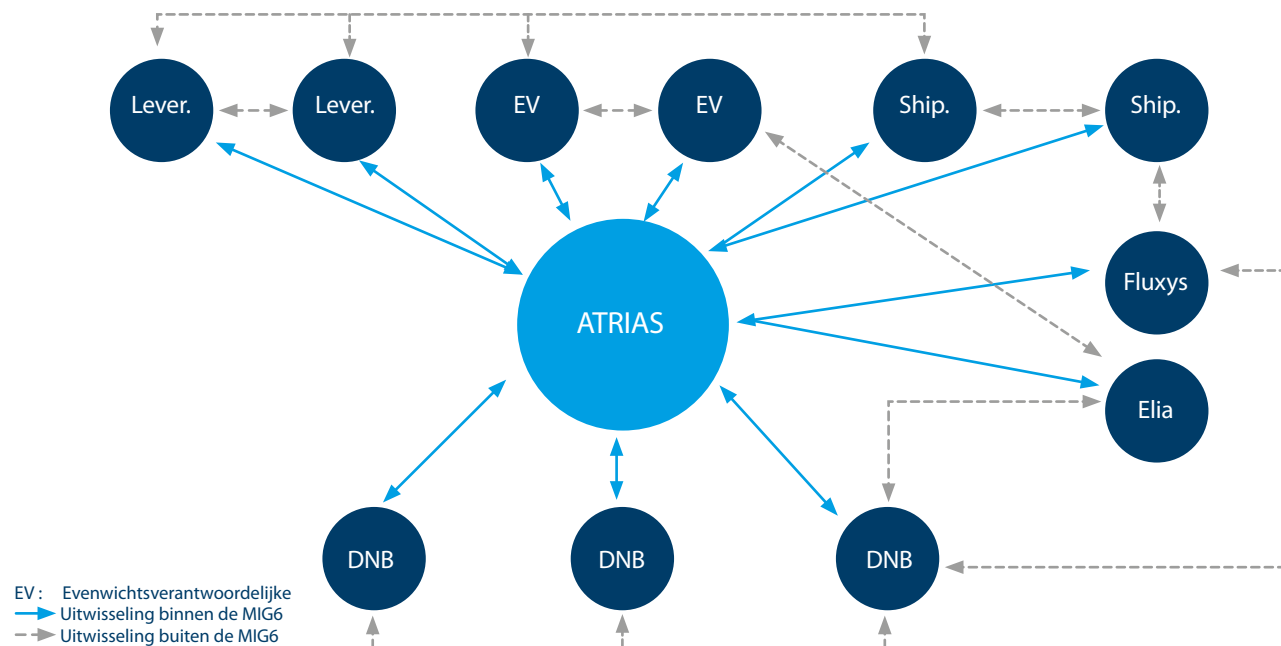
Een pluspunt voor de sector en de consumenten

Dit platform is met name ontworpen om de energietransitie te vergemakkelijken, maar biedt ook veel voordelen voor de consumenten. "Het is de bedoeling dat alle betrokken actoren hetzelfde gecentraliseerde systeem (CMS) en dezelfde communicatiestandaard (MIG6) gebruiken", aldus Farid Fodil Pacha, hoofd van de dienst Markt en Netten. "De uitwisseling van informatie (indexen, factureringsgegevens, enz.) en de marktprocessen (verandering van leverancier, verhuizingen, enz.) worden op die manier sneller, transparanter en nauwkeuriger."

Met de lancering van de MIG6, de uitwisseling van informatie en marktprocessen worden op die manier sneller, transparanter en nauwkeuriger.

Farid Fodil Pacha
Verantwoordelijke voor de technische dienst Markt en Netten

Uitrol van slimme meters

Dit nieuwe platform, dat een veel groter volume aan gegevens kan verwerken, is essentieel voor de verdere uitrol van slimme meters in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG). "Het valt niet te ontkennen dat deze vooruitgang van doorslaggevend belang is voor de verwezenlijking van de energietransitie, en meer concreet voor de totstandbrenging van een energiesysteem waarin hernieuwbare energiebronnen een centrale plaats innemen", voegt hij eraan toe.

Tal van toepassingen

Het online plaatsen van dit instrument heeft ervoor gezorgd dat veel marktgerelateerde toepassingen snel konden worden ontwikkeld. "Dit instrument biedt veel meer flexibiliteit," verduidelijkt Farid Fodil Pacha. "Zo kunnen consumenten bijvoorbeeld profiteren van dynamische energietarieven op kwartuurbasis en kunnen zij maandelijkse afrekeningen ontvangen. Eigenaars van fotovoltaïsche panelen kunnen dan weer kiezen voor afzonderlijke contracten voor hun afname

en injectie. En eigenaars van elektrische voertuigen kunnen via technische oplossingen die door de DNB moeten worden geïmplementeerd, kiezen voor afzonderlijke leveranciers voor de energielevering in hun huis enerzijds en de elektriciteitslevering voor hun auto anderzijds."

Op het moment van dit schrijven zijn zeer weinig storingen op gebruikersniveau gemeld tijdens de overschakeling van de verschillende systemen van de operatoren en netwerkbeheerders naar het centrale systeem.

Investeringsplannen van de DNB en de TNB*

In de loop van het begrotingsjaar 2021 heeft BRUGEL haar adviezen over de ontwerp investeringsplannen (OIP) van Sibelga en ELIA aan de Regering meegedeeld. Net als in de vorige boekjaren heeft BRUGEL een openbare raadpleging over deze OIP gehouden. "Na deze raadpleging hebben wij een aantal opmerkingen geformuleerd die bij de onze aansluiten," legt Farid Fodil Pacha uit. "Wij hebben met name vastgesteld dat Sibelga haar ambities voor de uitrol van slimme meters het BHG naar beneden heeft bijgesteld. Deze stap terug werd blijkbaar ingegeven door de hervorming van de ordonnantie, waarbij het rechtskader voor de uitrol van deze meters wordt gewijzigd. Gezien deze onzekerheid heeft de DNB ervoor gekozen op veilig te spelen. Uit onze lezing van de ontwerpordonnantie bleek echter dat de conjunctuur gunstig was en dat er alle reden was om ambitieus te zijn. Eind 2021 konden we vaststellen dat deze terughoudende aanpak al gedeeltelijk gecorrigeerd was."

Technologische intelligentie

Naast deze terughoudendheid heeft BRUGEL ook vastgesteld dat de investeringsplannen van Sibelga niet beantwoordden aan de vereisten van de energietransitie en de invoering van nieuwe toepassingen (elektrische voertuigen, omschakeling van stookolie/gas naar elektrische verwarming, warmtepompen, enz.). "Om de energietransitie in het BHG te consolideren, is het van essentieel belang

* TNB : transmissienetbeheerder

voldoende ambitieuze investeringsprogramma's te integreren om de ontwikkeling van slimme netwerken te garanderen", benadrukt Farid Fodil Pacha. "Zonder deze 'technologische intelligentie' zal de DNB niet in staat zijn het hoofd te bieden aan de komende veranderingen, met name voor de uitrol van elektrische voertuigen in het BHG. Daarom hebben wij de regering gevraagd om haar goedkeuring van de ontwerp investeringsplannen van Sibelga te laten afhangen van de uitvoering van een stappenplan voor slimme netwerken".

Naleving van de Europese richtlijn

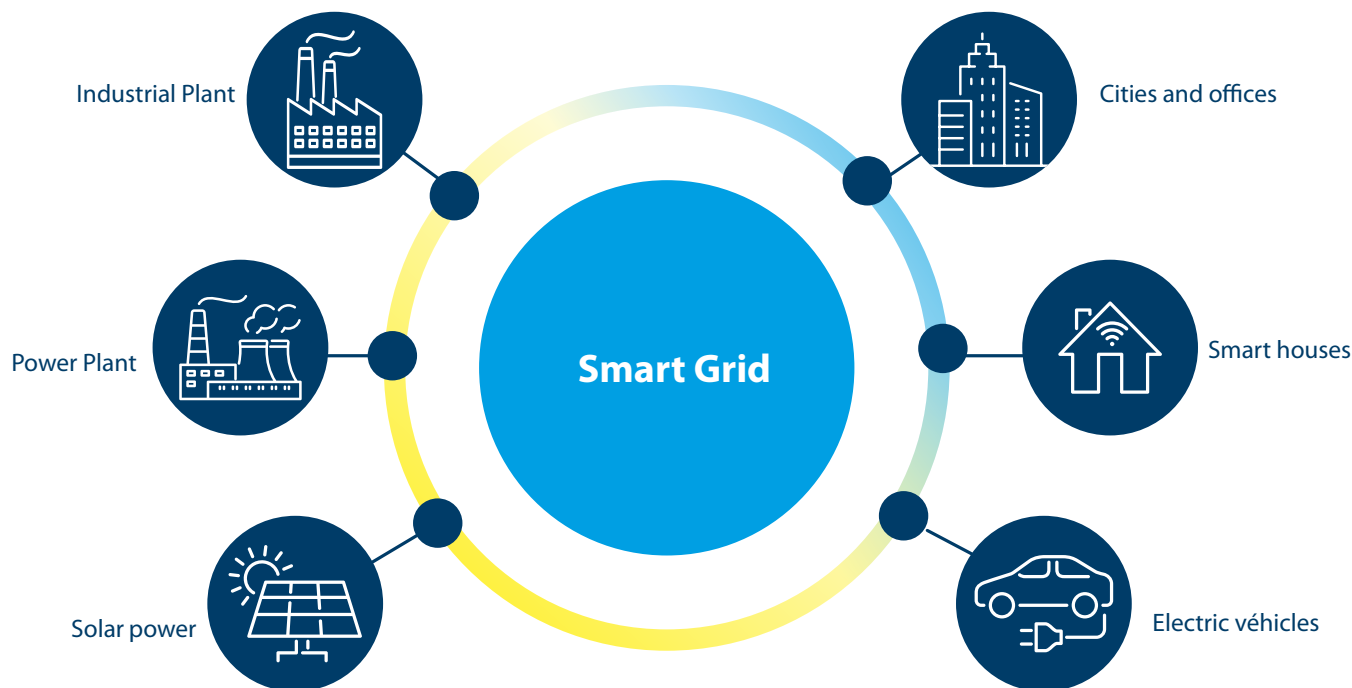
Het derde door BRUGEL genoemde struikelblok betreft de naleving van de Europese richtlijn. "Wij hebben de regering gevraagd om Sibelga de vergunningen voor de installatie van nieuwe projecten inzake warmtekrachtkoppeling te weigeren", verklaart ook Karine Sargsyan, hoofd van de juridische

Om de energietransitie in het BHG te consolideren, is het van essentieel belang voldoende ambitieuze investeringsprogramma's te integreren om de ontwikkeling van slimme netwerken te garanderen.

Farid Fodil Pacha
Verantwoordelijke voor de technische dienst Markt en Netten

dienst. "Volgens het huidige Europese wetgevingskader kunnen DNB's namelijk geen eigenaar zijn van energieproductie-eenheden."

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten de distributietarieven de financiering van de netten dekken om de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te garanderen.

Jérémie Van Den Abeele
Verantwoordelijke tariefaspecten

Controle van de tariefsaldi

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten de distributietarieven de financiering van de netten dekken om de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te garanderen. Naast deze stimulans om bepaalde kosten te beheersen, is de kwaliteit ook onderworpen aan een stimuleringsmechanisme dat wordt vastgesteld op basis van een aantal KPI's. In 2021 heeft BRUGEL de tariefsaldi van Sibelga gecontroleerd voor het jaar 2020, een jaar dat met name beïnvloed werd de gezondheidscrisis.

"Wij hebben vastgesteld dat de gecumuleerde saldi eind 2021 131 miljoen euro voor elektriciteit en 123 miljoen euro voor gas bedroegen, ten voordele van de Brusselse consumenten", licht Jérémie Van Den Abeele, verantwoordelijke voor tariefaspecten, toe. Dankzij deze controle konden we de redelijkheid van de door Sibelga ingevoerde kosten beoordelen en, in sommige gevallen, de netbeheerder om bijkomende informatie vragen, teneinde deze kosten niet door de tarieven te laten dekken."

Uit deze controle kwam ook naar voren dat de gezondheidscrisis geen buitensporige invloed had op de resultaten van de DNB. Hoewel de stimulans voor bepaalde kosten lager lag dan de voorgaande jaren, is de billijke marge wel degelijk verworven en heeft de aandeelhouder geen nadelige gevolgen ondervonden. BRUGEL achtte het dus niet opportuun om de in de methodologie voorgeschreven stimuleringsmechanismen naar aanleiding van de gezondheidscrisis te herzien of te corrigeren.

Tariefcascade en doorberekening van vervoerskosten

In overeenstemming met het wettelijke kader en de tariefmethodologie voor elektriciteit heeft BRUGEL de door Sibelga voor 2021 doorgevoerde aanpassingen van de tarieven voor de doorberekening van de vervoerskosten (ELIA) en de verschillende toeslagen goedgekeurd.

"De door ELIA toegepaste tarieven en de verschillende toeslagen worden door de federale instanties vastgesteld en worden vervolgens door Sibelga doorberekend", legt Jérémie Van Den Abeele uit. "Globaal is het per MWh gefactureerde bedrag voor alle componenten waarop deze beslissing betrekking heeft tussen 2020 en 2021 met 15,8% gestegen. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de verdere verhoging van de toeslag in verband met de financiering van steun voor de productie van offshore windenergie. Voorts moet worden opgemerkt dat de federale regering eind 2021 heeft besloten deze verschillende toeslagen om te zetten in accijnzen. Bijgevolg zullen deze toeslagen vanaf 2022 niet meer door Sibelga worden gefactureerd, en zullen de kosten in verband met de vervoerskosten worden gehalveerd (-52%)."

Kwaliteit van de dienstverlening en niet-discriminerende praktijken

Zoals voorzien in de ordonnantie, heeft BRUGEL in 2021 ook de door Sibelga meegedeelde rapporten geanalyseerd, en zich in het bijzonder gericht op twee rapporten betreffende

1. De kwaliteit van de dienstverlening;
2. De niet-discriminerende praktijken tegenover de leveranciers.

"Wij hebben vastgesteld dat het kwaliteitsniveau van de dienstverlening voortdurend evolueert, zowel voor het elektriciteitsnet als voor het gasnet", legt Farid Fodil Pacha uit. "Wat de niet-discriminerende praktijken betreft, heeft onze dienst aan Sibelga gevraagd haar rapporteringsprocedures te optimaliseren om ervoor te zorgen dat de DNB alle actoren van de sector billijk behandelt."

In het kader van dit advies heeft BRUGEL Sibelga ook verzocht om haar alle informatie over de opvolging van de verplichtingen van de leveranciers te verstrekken. *"Wij wilden er met name voor zorgen dat de financiële waarborgen die van alle leveranciers werden verlangd, volgens één enkele, gemeenschappelijke procedure werden vastgesteld."*

Uit het onderzoek van deze verschillende documenten bleek dat de Brusselse DNB een tendens van voortdurende verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening liet zien. *"In 2021 was de kwaliteit van beide netten, zowel elektriciteit als gas, uitstekend. Wij zijn er ons echter terdege van bewust dat in de toekomst, met de komst van nieuwe toepassingen, de kwaliteit achteruit kan gaan,"* concludeert Farid Fodil Pacha.

Grote pannes en stroomonderbrekingen

De avond van 19 op 20 november zaten verschillende gemeenten in het noordwesten van Brussel (Koekelberg, Ganshoren, Sint-Agatha-Berchem, Jette en Laken) zonder elektriciteit. *“Die stroomonderbreking werd veroorzaakt door een kortsluiting in een kabel die een van de 48 transformatorstations van ELIA van energie voorziet”,* verduidelijkt Farid Fodil Pacha.

In de uren die volgden op dit incident, heeft BRUGEL contact opgenomen met de twee netbeheerders, Sibelga en ELIA, om de oorzaken van het probleem te analyseren. *“Wij hebben zeer snel de bevestiging gekregen dat de huishoudens meer dan 6 uur zonder stroom hadden gezeten en dus aanspraak konden maken op een schadevergoeding.”*

Zorgvuldige en transparante communicatie

BRUGEL heeft Sibelga vervolgens gevraagd om met ELIA te overleggen met het oog op een zorgvuldige en transparante communicatie. Het doel van de operatie: alle door deze onderbreking getroffen huishoudens in staat te stellen een verzoek om schadevergoeding in te dienen (in dit geval € 115). In dit verband heeft Sibelga de lijst van straten die langer dan 6 uur geen elektriciteit hadden op haar website gepubliceerd. *“Om de communicatie met het publiek te vereenvoudigen, is Sibelga het contactpunt voor de klanten gebleven en heeft zij het bedrag van de schadevergoedingen vooruitbetaald tegen terugbetaling door ELIA.”*

Na deze onderbreking kunnen de slachtoffers die materiële schade hebben geleden ook een vergoeding krijgen onder de in de elektriciteitsordonnantie vastgestelde voorwaarden. *“Er zij op gewezen dat deze vergoeding voor geleden schade ook kan worden gevorderd als de onderbreking minder dan 6 uur duurt”,* voegt Farid Fodil Pacha hieraan toe. *“En ontevreden klanten kunnen een klacht indienen bij de Geschillendienst die binnen BRUGEL werd opgericht.”*

Mogelijke verbeteringen

“In een initiatiefadvies dat in september 2021 ter openbare raadpleging werd voorgelegd, heeft BRUGEL de doeltreffendheid van deze schadevergoedingsregeling geanalyseerd en mogelijke verbeteringen voorgesteld”, voegt Karine Sargsyan, hoofd van de juridische dienst en de dienst Geschillen eraan toe. *“Volgens onze analyse blijkt dat veel huishoudens die aanspraak zouden kunnen maken op een schadevergoeding deze niet aanvragen omdat zij niet op de hoogte zijn van het mechanisme. Er wordt bijvoorbeeld aangenomen dat de panne van 19 en 20 november 2021 enkele duizenden huishoudens heeft getroffen en wij hebben vastgesteld dat er slechts 700 aanvragen tot schadevergoeding werden ingediend bij de DNB. Hoewel veel van deze aanvragen tot een positief resultaat hebben geleid, ligt het aantal nog steeds relatief laag.”*

In dit verband heeft BRUGEL verschillende maatregelen voorgesteld, waaronder het automatische vergoeden van de huishoudens die werden getroffen door een stroomonderbreking van meer dan 6 uur.

BRUGEL heeft de doeltreffendheid van deze schadevergoedingsregeling geanalyseerd en mogelijke verbeteringen voorgesteld.

Karine Sargsyan
Verantwoordelijke van de Juridische dienst en de Geschillendienst

Bekijk het video-interview over de werking van de elektriciteits- en gasnetten